

Täysistunto

Keskiviikko 12.3.2025 klo 14.00—19.29

11. Lakialoite laiksi kielilain muuttamisesta

Lakialoite LA 42/2024 vp Pekka Aittakumpu ps ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan. — Keskustelu alkaa. Lakialoitteen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Aittakumpu, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.53 **Pekka Aittakumpu ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mitä tarkoittaa ”karsia”, mikä on ”talja”, mitä tarkoittaa ”kajasti”? Luin maanantai-iltana ennen tänne Helsinkiin lähtöä lapsille iltasatua. Kun lapselle lukee, lapsi oppii suomen kieltä, ja toki siinä voi itsekin oppia upeasta suomen kielestä ja sen rikkaudesta.

Olemme täällä eduskunnassa usein puhuneet siitä, miten huolissamme olemme lasten ja nuorten lukutaidosta. Sen tukeminen on tärkeää. Äidinkielen oppiminen on pohja kaikelle ajattelulle ja myös tunteille.

Suomen kielen asema ei ole itsestäänselvyys. Se on vuosisataisen työn tulos. Suomi nousi, kun suomen kielestä tehtiin hallinnon, tieteen ja taiteen kieli, kaikilla yhteiskunnan aloilla käytettävä kieli. Nyt suomen kielen asema on uhattuna. Suomen kielen lautakunta kiinnitti tähän huomiota jo vuonna 2018 ja totesi, että suomen kielen käyttöalan yhä nopeampi kaventuminen uhkaa mitätöidä kahden vuosisadan mittaisen määrätietoisen työn, jolla on luotu suomen kielelle asema yhteiskunnan kaikilla aloilla käytettynä ja toimivana kielellä.

Mikä suomen kieltä uhkaa? Uhkana on erityisesti englannin kielen aseman kasvaminen suomen kielen kustannuksella. Tässä lakialoitteessa todetaan, että vieraat kielet ovat käytökelpoisia ja niiden osaaminen on erittäin hyödyllistä ja usein jopa välttämätöntä muun muassa kansainvälisissä yhteyksissä. Kuitenkaan vieraiden kielten oppimisen vuoksi ei ole tarvetta rapauttaa suomen kielen asemaa. Tällaisesta rapautumisesta esimerkkinä on erilaisten nimekkeiden käyttö englanninkielisinä, vaikka suomenkielinen nimike olisi selkeämpi ja ymmärrettävämpi.

Ongelma on myös se, että yliopistoissa englannin kieli on paikoin kasvattanut asemansa ainoana kielivaihtoehtona. Monilla aloilla ei ole enää mahdollista jatkaa opintoja kansalliskielellä kandidaatin jälkeen vaan maisteriopintojen kohdalla siirrytään kokonaan englanninkieliseen opetukseen. Tällä viikolla uutisoitiin, että Jyväskylän yliopisto avaa vieraskielisille oman väylän yliopistoon. Tämä ei ole ratkaisu siihen, että selvityksen mukaan, jota Jyväskylän yliopisto oli mukana toteuttamassa, 60 prosentilla ensimmäisen su-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2025 vp

kupolven maahanmuuttajataustaisista oppilaista Suomessa on muun muassa niin huono lukutaito, etteivät he pysty osallistumaan täysipainoisesti esimerkiksi jatko-opintoihin ja työelämään.

Nyt on painotettava suomen kielen osaamista. Ratkaisu ei ole tarjota enemmän vieraskielistä opetusta, vaan ratkaisu on tarjota enemmän suomen kieltä. Asumme, elämme ja olemme Suomessa. Yliopistot ja oppilaitokset on velvoitettava siihen, että tutkinnot tulee pystyä tekemään suomen kielellä kaikilla tutkintotasoilla. Siksikin tämä lakialoite on tehty.

Englannin kieli on päätynt jopa valtioneuvoston ja ministeriöiden viestintään. Näin ei pidä olla, vaan esimerkiksi ministeriöiden sähköpostiosoitteet on muutettava takaisin suomenkielisiksi.

Huonoa kehitystä on myös se, että täällä pääkaupunkiseudulla asiakas ei kaikissa kahviloissa ja ravintoloissa voi saada palvelua suomen kielellä, koska asiakaspalvelijat puhuvat vain englantia. Virossa ja Ranskassa on kielilaki, joka velvoittaa myös yksityisiä palveluiden tarjoajia. Noissa maissa kahvila, jossa palvellaan vain englanniksi, on laitton. Esimerkiksi ravintolassa tulisi olla vähintään yksi henkilö, joka voi tarvittaessa palvella suomen kielellä.

Arvoisa rouva puhemies! Eduskunnan on syytä puuttua asiaan. Suomen kielen tulee olla ykköskieli Suomessa. Meillä pitää olla itsetuntoa ja oman kielemme arvostusta niin, että emme vain odota vaan vaadimme, että Suomessa käytetään suomen kieltä ja että Suomeen tuleva opettelee suomen kielen.

Suomessa, esimerkiksi kunnissa, tarjotaan palveluja yhä enemmän muillakin kielillä kuin kansalliskielillämme. Kansalliskieltemme erityisasema perustuu lakiin, mutta kunnat ja viranomaiset käyttävät veronmaksajien rahaa myös esimerkiksi englannin-, somalin-, venäjän- ja arabiankielisiin palveluihin. Myös Yleisradion tulee keskittyä palvelemaan kansalliskielillämme. Mikään määrä rahaa ja henkilökuntaa ei riitä palvelemaan kaikilla maailman kielillä, eikä siinä olisi yhtään mitään järkeäkään. Miten voi odottaa maahan tulevan kotoutuvan yhteiskuntaamme ja arvoihimme, jos tarjoamme hänelle palvelut hänen äidinkielellään? Kuinka pitkälle paisutamme vieraskielisiä palveluita ja käytämme niihin veronmaksajien rahaa? Miten heidän lapsensa oppivat suomen kielen? Eivät ehkä juuri mitenkään. Selvityksen mukaan maahanmuuttajien muita heikompia koulumenestys Pisa-tutkimuksessa juontuu aivan erityisesti heikosta kielitaidosta.

Täysin turha ja jopa haitallinen rahan kaataminen muihin kuin suomenkielisiin palveluihin tulee lopettaa. Tässä voivat vaikuttaa myös valtuutetut, jotka valitaan kevään kunta- ja aluevaaleissa. Kun täytin vaalikoneita, kiinnitin huomiota siihen, että niistä yhdessäkään ei kysytty mitään suomen kielen asemasta. Sen sijaan Ylen vaalikoneessa kysyttiin, pitäisikö ruotsin opetusta alakouluissa lisätä. Ilta-Sanomien vaalikoneessa taas kysyttiin, pitäisikö englannin kieltä lisätä kuntapalveluissa ja kouluissa. Ihminen pääsee paremmin mukaan yhteiskuntaamme, kun hän puhuu samaa kieltä, kun hän ajattelee suomen kielellä niin kuin mekin ajattelemme, kun hän ymmärtää, mitä on suomalaisuus, mitä me suomalaiset arvostamme, mitkä ovat meidän tapamme. Suomen kieli kertoo arvoistamme ja kulttuuristamme. Sama kieli yhdistää, ei hajota.

Tässä aloitteessa ehdotetaan muutettavaksi kielilakia suomen kielen vahvistamiseksi niin, että suomen ja ruotsin kielen asemaa kansalliskielinä vahvistetaan.

Aloitteessa ehdotetaan ensinnäkin lisättäväksi kielilakiin lain tarkoituksena myös kehittää ja suojella suomen kieltä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2025 vp

Toiseksi, kielilain muutoksella velvoitettaisiin elinkeinonharjoittajat tarjoamaan palveluja ja tietoa suomen kielellä kuluttaja-asiakkaille.

Kolmanneksi ehdotetaan myös korkeakoulujen lisäämistä kielilain soveltamisalaan. Tämä velvoittaisi korkeakouluja vahvemmin pitämään suomen ja ruotsin kieli ensisijaisina opiskelukielinä.

Suomen kieli on puhujien määrällä mitattuna pieni kieli. Jos me suomalaiset emme pidä äidinkielestämme huolta, ei sitä tee kukaan muukaan.

Pohja äidinkielen osaamiselle luodaan lapsuudessa. Suomen kielen vaaliminen on yhteydessä lasten ja nuorten lukutaitoon. Hallitus on tehnyt aivan oikean päätöksen, kun se lisää lukemiseen ja kirjoittamiseen vuosiviikkotunteja alakoulussa.

Edistäkäämme yhdessä lukemista, lukutaitoa ja suomen kielen käyttöä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitoksia. — Ja sitten edustaja Strandman

19.01 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitän lämpimästi edustaja Aittakumpua tästä erittäin tärkeästä aloitteesta.

Jos me suomalaiset emme pidä Suomestamme huolta, niin kuka sitten niin tekee? Perussuomalaiset ovat ainakin tähän vahvasti sitoutuneet ihan jo nimensäkin vuoksi. Myöskin opettajana koen tämän aloitteen erittäin merkittävänä.

Aloitteessa ehdotetaan muutettavaksi kielilakia niin, että suomen ja ruotsin kielen asemaa kansalliskielinä vahvistetaan. Aloitteessa ehdotetaan lisättäväksi kielilakiin lain tarkoituksiksi myös kehittää ja suojella suomen ja ruotsin kieltä. Tämän lisäksi kielilain muutoksella velvoitettaisiin elinkeinonharjoittajat tarjoamaan palvelua ja tietoa suomen kielellä kuluttaja-asiakkaille. Terveystuolipalveluita tulee saada myös suomen kielellä. Aloitteessa ehdotetaan myös korkeakoulujen lisäämistä kielilain soveltamisalaan. Korkeakoulujen lisääminen kielilain soveltamisalaan velvoittaisi korkeakouluja vahvemmin pitämään suomen ja ruotsin kieli ensisijaisina opiskelukielinä.

Arvoisa rouva puhemies! Kansalliskielten asemaa tulee vahvistaa, koska englannin kielen käyttö on yleistynyt erityisesti korkeakouluissa ja palvelualoilla. Suomen kielen lautakunta on varoittanut suomen kielen käyttöalan kapenemisesta, mikä voi heikentää kansalliskielten asemaa ja lisätä eriarvoisuutta. Kansalliskielibarometri 2023 -tutkimuksen mukaan selkeä enemmistö suomalaisista pitää englannin kielen lisääntyvää käyttöä esimerkiksi koulutuksessa, työelämässä sekä julkisissa ja yksityisissä palveluissa haitallisena. Luotammeko esimerkiksi ravintoloiden nimissä suomalaisuuteen, ja olemmeko ylpeitä maamme kielestä? Maassamme tulee elää maan tavalla myös kielellisesti. Tällä lakiesityksellä pyritään takaamaan kielellinen yhdenvertaisuus, vahvistamaan kansalliskielten käyttöä akateemisessa ja julkisessa ympäristössä sekä turvaamaan suomen ja ruotsin kielen kehittäminen ja suojeleminen.

Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaisten suomalaisuusohjelmassa korostetaan suomen kielen merkitystä kansallisen identiteetin, kulttuurin ja yhteiskunnan perustana. Ohjelmassa painotetaan, että kieli on kansakunnan olemassaolon edellytys ja sen asema on turvattava kaikilla elämänalueilla. Kukaan muu maailmassa ei puolusta suomen kieltä, pientä vähemmistökieltä, suuressa maailmassa, jos me emme itse sitä tee. Lukeminen ja kirjoittaminen suomen kielellä on yksi perustaidoistamme, ja tähän nykyhallitus panostaa perusopetuksessa. Tässä yhteydessä haluan nostaa esille myös suomen kielen eri murteet, jotka tuovat maamme eri alueita vahvasti ja oivasti esille. Murteet ovat kansalaistemme ar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2025 vp

jen elävää kieltä ja merkittävää kulttuuri-identiteettiämme. Suomen kieli on Suomen mieli, niin kuin edustajakollegani Keskisarja on asian ilmaissut.

Hyvvee illanjatkoo teille kaikille! Pietään suomen kielestämme huolta. [Eduskunnasta: Näin tehdään!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

19.04 Juha Hänninen kok: Arvoisa rouva puhemies! Suomen kansalliskielet suomi ja ruotsi ovat keskeinen osa kansallista identiteettiämme ja kulttuuriamme. Lakialoite kielilain muuttamisesta vahvistaa kansalliskielten asemaa ja turvaa jokaisen suomalaisen oikeuden käyttää omaa kieltään viranomaisasioissa, koulutuksessa ja palveluissa. Suomen ja ruotsin kielen vaaliminen ei ole vain kulttuurikysymys vaan oikeudenmukaisuuden ja saavutettavuuden kysymys.

Lakialoitteen myötä kielilain tarkoitukseen lisätään suomen ja ruotsin kielen kehittämisen ja suojelemisen periaate. Tämä varmistaa, että kansalliskielet säilyvät ja säilytetään vahvana osana suomalaista yhteiskuntaa myös tulevaisuudessa. Samalla kielilain soveltamisalaa laajennetaan koskemaan myös korkeakouluja. Tämä on tärkeä askel sen varmistamiseksi, että suomalaiset opiskelijat voivat suorittaa opintojansa kansallisella kielellään eikä englannin kielestä tule ensisijainen vaihtoehto korkeakouluissa.

Arvoisa rouva puhemies! Lakialoitteessa ehdotetaan myös uutta säännöstä, joka velvoittaa elinkeinonharjoittajat tarjoamaan kuluttajille tietoa ja palveluja suomen kielellä. Tämä parantaa suomenkielisten kansalaisten yhdenvertaisuutta ja varmistaa, että jokainen voi asioida omalla kielellään ilman kohtuutonta vaikeutta.

Lisäksi viranomaisten ja julkisten toimijoiden tulee jatkossa huolehtia siitä, että suomen ja ruotsin kielen asema näkyy vahvemmin julkisessa viestinnässä ja katukuvassa. On selvää, että kielipolitiikka vaikuttaa suoraan yhteiskuntamme toimivuuteen ja kansalaisten oikeuksiin. Suomi on aina ollut ylpeä monikielisestä kulttuuristaan, mutta samalla meidän on varmistettava, että kansalliskielemme eivät joudu taka-alalle.

Tämä lakialoite antaa vahvan viestin siitä, että suomen ja ruotsin kielen asemaa arvostetaan ja niiden käyttömahdollisuudet turvataan tuleville sukupolville. Kannatan lämpimästi lakialoitetta ja sen tavoitteita. — Kiitoksia. [Pekka Aittakumpu: Hyvä puhe!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen.

19.08 Mira Nieminen ps: Arvoisa rouva puhemies! Lämmin kiitos edustaja Aittakummulle tästä tärkeästä aloitteesta. Tänään käsittelemme tosiaan merkittävää ja ajankohtaista aihetta: suomen kielen vahvistamista yhteiskunnassamme. Suomen kieli on paitsi kommunikaatioväline myös osa kansallista identiteettiämme, kulttuuriamme ja yhteiskunnallista yhtenäisyyttämme. Suomi on ollut ja tulee aina toivottavasti olemaan tämän maan pääkieli jatkossakin. Meidän on kuitenkin tunnustettava, että globalisaation, digitalisaation ja kansainvälisen vuorovaikutuksen myötä Suomen asema on joutunut uudenlaisten haasteiden eteen. Englannin kielen vaikutus hallinnossa, korkeakoulutuksessa ja yritysmaailmassa on kasvanut merkittävästi, ja samalla suomen kielen käyttö monilla elämänalueilla on vähentynyt. Tämä kehitys vaatii meiltä poliittista tahtoa ja konkreettisia toimia, jotta voimme varmistaa suomen kielen elinvoimaisuuden myös tulevaisuudessa. Suomen kieli on kuitenkin kulttuuriperintömme tukipilari.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2025 vp

Tässä yhteydessä esitetty lakialoite kielilain muuttamisesta pyrkii vahvistamaan suomen kielen asemaa lainsäädännön tasolla. Se tuo mukanaan konkreettisia muutoksia, jotka tukevat suomen käyttöä hallinnossa, koulutuksessa sekä työelämässä. Meidän itsemme on huolehdittava siitä, että jokainen kansalainen voi asioida omalla kielellään julkishallinnossa ja saada palveluita suomeksi kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla. Kieli sitoo yhteisöämme yhteiskunnallisiin rakenteisiin ja järjestelmään.

Arvoisa puhemies! Erityisesti korkeakoulutuksen ja tutkimuksen saralla on tärkeää, että suomen kieli säilyy ja kehittyy tieteellisenä kielenä. Opinnäytteiden ja tutkimusjulkaisujen ja opetuksen tulee olla mahdollista myös suomeksi. Tieteen ja koulutuksen tehtävä ei ole ainoastaan kansainvälisen tiedeyhteisön palveleminen vaan myös suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin kehittäminen. Tähän tarvitsemme vahvaa suomenkielistä osaamista ja käsitteistöä. Kukaan muu ei tule puolustamaan suomen kieltä kuin sen kansa itse. Tämä lakialoite on tärkeä muistuttamaan meitä tästä tehtävästä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

19.10 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssämme on lakialoite kielilain muuttamiseksi siten, että suomen ja ruotsin kielen asemaa kansalliskielinä vahvistetaan. Aloitteen tarkoituksena on myös kehittää ja suojella suomen ja ruotsin kieltä. Kansalaisten keskuudessa käydään aika ajoin keskustelua siitä, että ravintoloissa ei ole saanut palvelua suomeksi. Kielilain muutoksella velvoitettaisiin elinkeinonharjoittajat tarjoamaan palvelua ja tietoa suomen kielellä kuluttaja-asiakkaille. Aloitteessa ehdotetaan myös korkeakoulujen lisäämistä kielilain soveltamisalaan. Korkeakouluja velvoitettaisiin vahvemmin pitämään suomen ja ruotsin kieliä ensisijaisina opiskelukielinä. Englannin kieli valtaa alaa yhä enemmän myös Suomessa. Mielestäni tässä kansainvälisyydessä on menty liian pitkälle, kun valtaväestö vaihtaa esimerkiksi ruokaa tilatessaan kielen englanniksi, jos tarjoilija puhuu englantia. Miten tulee käymään meidän kansalliskieltemme?

Arvoisa puhemies! Kansalliskielibarometri 2023 -tutkimuksen mukaan selkeä enemmistö suomalaisista pitää englannin kielen lisääntyvää käyttöä esimerkiksi koulutuksessa, työelämässä sekä julkisissa ja yksityisissä palveluissa haitallisena. Tämä ei ole siis mitään junttien ja metsäsuomalaisten ulinaa vaan tutkittua tietoa. Lakimuutoksin pyritään takaamaan kielellinen yhdenvertaisuus, vahvistamaan kansalliskielten käyttöä akateemisissa ja julkisessa ympäristössä sekä turvaamaan suomen ja ruotsin kielen kehittäminen ja suojeleminen.

Meidän perussuomalaisten suomalaisuusohjelmassa korostetaan suomen kielen merkitystä kansallisen identiteetin, kulttuurin ja yhteiskunnan perustana. Tuossa ohjelmassa painotetaan, että kieli on kansakunnan olemassaolon edellytys ja sen asema on turvattava kaikilla elämänalueilla. Kieli määrittää kansallisen identiteetin ja yhteisöllisyyden. Lisäksi suomen kieli on käytössä niin pienellä väkimäärällä maailmanlaajuisesti katsottuna, että jos me emme puolusta omaa kieltämme, ei sitä tee kukaan muukaan.

Arvoisa puhemies! Myös erilaisten murteiden säilyminen ja niiden ylläpito on tärkeää. Itse puhun ”Etelä-Pohjanmaan” ja tarkemmin ”kauhavalaasta” murretta, jota kuultiin laajemminkin viimeisimmässä Häjyt-elokuvassa. Myös Ruotsin Melodifestivalenin voittaja, vöyriäinen Kaj-yhtye, ansaitsee maininnan Vöyrin murteen ylläpitämisestä ja totta kai samalla myös vähemmistökielen esiin nostamisesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2025 vp

Kiitän edustaja Aittakumpua tästä aloitteesta, ja allekirjoitinkin sen heti alkuunsa erinomaisena kansallisen identiteetin ylläpitäjänä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen.

19.13 Sara Seppänen ps: Arvoisa rouva puhemies! Haluan kiittää edustaja Aittakumpua tästä lakialoitteesta, jonka olen itsekin allekirjoittanut. Aloitteessa halutaan vahvistaa suomen kielen asemaa. Äidinkieli on tämän isänmaan sydän. Kulttuurimme elää sanoissa, puheessa, murteissa, kirjoitetussa kirjassa ja runossa. Se on rakkauden kieli, tunteiden kieli. Se on oman kulttuurimme ja historiamme kieli. Suomen kielessä on elämä, joka hengittää ja kasvaa kanssamme muovautuen ajan ja sukupolvien mukana.

Suomen kieltä ei puolusta kukaan muu kuin suomalainen itse. Olemme pieni, vähän yli viiden miljoonan suomen kieltä puhuvan suomalaisen ihmisen porukka yli kahdeksan miljardin ihmisen joukossa. Suomi on uhanalainen kieli, ja meidän tulee puolustaa sitä joka-päiväisessä elämässämme. Kieli on identiteettimme perusta, ja sen säilyttäminen on meidän kaikkien vastuulla. Kun puhumme suomea, emme ainoastaan kommunikoi vaan myös ylläpidämme ja vahvistamme kulttuuriperintöämme. Jokainen sana, lause ja murre on osa suurempaa tarinaa, joka kertoo kansamme historiasta, arvoista ja unelmista. On tärkeää, että käytämme suomea rohkeasti ja ylpästi kaikissa tilanteissa. Olipa kyse arkipäivän keskustelusta, virallisesta tilaisuudesta tai luovasta ilmaisusta, suomen kieli ansaitsee olla ensi sijalla.

Englanti on tärkeä ja hyödyllinen kieli, mutta suomen kielen merkitystä ei voi vähätellä. Suomen kieli on se, joka yhdistää meidät toisiimme ja antaa meille ainutlaatuisen äänen maailmassa. Suomalainen tutkimus ja tiede ovat olleet aina korkeatasoisia ja arvostettuja. On kuitenkin huolestuttavaa ajatella, että tulevaisuudessa suomalaista tutkimusta tehtäisiin vain englannin kielellä. Näin on valitettavasti käymässä. Suomen kieli on osa tiedeyhteisöämme, ja sen säilyttäminen on tärkeää, jotta voimme jatkossakin tuottaa laadukasta ja omaleimaista tutkimusta. Se, että tiedettä voi tehdä vain englannin kielellä, tulee kapeuttamaan tutkimusaiheita sekä viemään tieteellistä tietoa pois suomalaisuuden keskuudesta ja yhteiskuntamme kehittämisestä.

Suomessa täällä Helsingissä ei välttämättä saa palvelua suomen kielellä, ja se on todella harmillista. Minä itse puhun hyvää englantia. Silti minua harmittaa aivan suunnattomasti, mikäli edes aivan perustervehdyksiä ei kuule palveluiden yhteydessä, kun käyt asioimassa. Tunnen tällöin suurta kiusausta puhua vain suomea, vaikka yleensä olen hyvin kiltti asiakas ja pyrin kommunikoidaan yhteistyössä.

Arvoisa rouva puhemies! Hiljattain Jyväskylän yliopisto teki tutkimuksen maahanmuuttajalasten heikosta Pisa-menestyksestä. Miten voi oppia suomen kieltä, jos luokassa on yli 80 prosenttia luokkakavereista vieraskielisiä, jos kotona ei puhuta suomea ja vapaa-ajalla leikitään ja seurustellaan ei-suomenkielisten kanssa, kun katsotaan YouTubesta englanninkielistä tarjontaa ja tulkki tulee mukaan kaikkiin perheen tarvitsemiin palveluihin? Tällöin kielen syötettä ei tule tarpeeksi, jotta suomen kielen voisi oppia.

Meidän tulee puolustaa suomen kieltä kaikilla elämänalueilla: koulutuksessa, työelämässä, kulttuurissa ja arjessa. Suomen kieli ansaitsee tulla kuulluksi ja arvostetuksi. Se on se kieli, joka kertoo tarinamme ja antaa meille identiteetin.

Nuoret ovat ne, keitä meidän tulee kannustaa käyttämään suomen kieltä. He ovat tulevaisuutemme, ja heidän kauttaan kieli elää ja kehittyy. Meidän tulisikin varmistaa, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2025 vp

suomen kieli nimenomaan lasten ja nuorten tulevaisuudessa on merkityksellinen ja että he siirtävät sitä myös seuraaville sukupolville. Myös se, että me aikuiset olemme esimerkkejä, on tärkeää. Meidän ei tule lähteä mukaan puhumaan niin sanottua fingelskaa, mikä on jopa vähän muodikasta. Tiedän, että jossakin yläkoulussa, vaikka lapsi olisi täysin suomenkielinen ja puhuisi hyvää suomea, on muodikasta, trendikästä puhua vähän sellaista huonoa suomea tai tällaista fingelskaa.

Pidetään huolta suomen kielestä, ja haluaisin vielä sanoa, että kieli on se yhteys toisiimme ja maailmaan. Se on silta menneisyyden ja tulevaisuuden välillä. Se on se, minkä kautta jaamme kokemuksiamme, ajatuksiamme ja tunteitamme.

Tämä lakialoite on varmasti tässä ajassa erittäin tarpeellinen, sillä näitä muutoksia on jo huomattavasti tapahtunut suomalaisessa yhteiskunnassa tämän suomen kielen aseman osalta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

19.19 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Aloitteessa ehdotetaan muutettavaksi kielilakia niin, että suomen ja ruotsin kielen asemaa kansalliskielinä vahvistetaan. Aloitteessa ehdotetaan lisättäväksi kielilakiin lain tarkoituksiksi myös kehittää ja suojella suomen ja ruotsin kieltä. Tämän lisäksi kielilain muutoksella velvoitettaisiin elinkeinonharjoittajat tarjoamaan palvelua ja tietoa suomen kielellä kuluttaja-asiakkaille, ja tähän on varsin tärkeä asia.

Edustaja Aittakummulta varsin hyvä lakialoite, ja henkilökohtaisesti tuen aloitetta — en pelkästään tällä puheenvuorolla vaan myös konkreettisella aloitteen allekirjoituksella. Toivon, että aloite etenee, ja onhan se loistavaa, että täältä salin vasemmalta laidaltakin tulee vahvaa tukea tälle aloitteelle. — Kiitos. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sillanpää.

19.20 Pia Sillanpää ps: Arvoisa puhemies! Haluan tässä lyhyesti kiittää edustaja Aittakumpua tästä erinomaisesta lakialoitteesta. Kielten osaaminen laajasti on erinomainen asia, mutta Suomessa meidän tärkeimmät kielet ovat suomi ja ruotsi, ja näitä meidän tulee ylpäesti puolustaa.

Hoitoalan edustajana kannan erityisesti huolta siitä, että potilaat saavat jatkossakin palvelunsa Suomessa omilla kansalliskielillään eli suomeksi ja ruotsiksi. Suomeen on tullut viime vuosien myötä hoitoalalle paljon hoitajia, joilla on puutteellinen suomen tai ruotsin kielen taito. On ensisijaisen tärkeää, että hoitoalalla työskentelee hoitajia vain riittäväällä kielitaidolla. Tämä on ehdoton pohja potilasturvallisuuden mahdollistamiselle. Onkin meidän päättäjien tehtävä huolehtia suomen ja ruotsin kielen aseman vahvistamisesta.

Eliikkä kiitoksia aloitteesta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi.

19.21 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Tämän aloitteen tarkoitus on erittäin hyvä. Ilman suomen kieltä ei ole suomalaista kulttuuria. Ja jos ajatellaan akateemista tutkimusta, niin jos ei sitä ole suomen kielellä, niin suomen kieli näivettyy. Se on aivan selvä juttu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2025 vp

Minulla on semmoinen hyvä tilanne itselläni, että kun olen aikoinaan opiskellut oikeustiedettä, niin sehän on semmoinen tieteenala, jota ei kauhean paljon muilla kielillä pysty opiskelemaan, koska jokaisessa maassa on oma lainsäädäntö, se lainsäädäntö, jota me täällä eduskunnassa säädämme, ja siihen liittyvää soveltamiskäytäntöä me opiskelimme. Totta kai siellä on myös EU-oikeutta ja kansainvälistä oikeutta, kansainvälistä yksityisoikeutta ja niin edelleen, joista on myös ulkomaalaisia artikkeleita, mutta pääosinhan se opiskelu on suomenkielistä. Ja vähän surullisena katson joitakin — omaakin jälkipolvea — jotka ovat yliopistoissa, kun siellä on niin kuin automaatio se, että tehdään se pro gradu -tutkielma englannin kielellä, ei oikein muu tule kyseeseenkään. Kyllä tässä on tärkeää, että me pidämme kiinni siitä, että suomen kieli säilyy.

Nostan yhden näkökulman, joka on muuten tullut esille, ja se ei liity pelkästään suomen kieleen vaan jokaisen ihmisen äidinkieleen. Silloin kun meille tulee ikää ja ikäännyimme ja tarvitsemme palveluita, niin erityisesti jos sattuu niin, että meitä kohtaa muistisairaus tai vastaava, niin silloin se oman äidinkielen merkitys on aivan valtavan tärkeä, vaikka osaisikin jotain toista kieltä. Sen takia nämä puheenvuorot siitä, että kyllä silloin, kun toimitaan hoitoalalla, se kielitaito on todella tärkeä, ovat hyviä puheenvuoroja ja ajatuksia.

Mutta en nyt malta olla kuitenkaan ottamatta tästä lakialoitteesta esiin yhtä semmoista kohtaa, johon suhtaudun vähän kriittisesti, ja se on se, että elinkeinonharjoittajilta vaaditaan suomenkielistä palvelua. Minusta se toimii paremmin niin, että kuluttajat äänestäkööt jaloillaan sitten, jos ei saa oikeanlaista palvelua. Ja sitten on kokemuksia, että kun olemme menneet Ahvenanmaalle, ei siellä välttämättä suomen kielellä saa palvelua. Ja sitten meillä muuten on Lapissa paljon matkailuyrityksiä, sellaisia resortteja, suljettuja alueita, joissa on kaikki ohjelmalvelut, joissa ei ole yhtään suomalaista asiakasta. Ei ole mitään järkeä vaatia, että heitä pitäisi jotenkin suomeksi palvella. Se ei tavallaan lisää sitä, mikä tässä on tämän aloitteen tarkoitus, suomen kielen ylläpitämistä ja suomen kielen vaalimista, yhtään enempää, että me vaadittaisiin, että elinkeinon harjoittamisessa pitäisi saada suomeksi palvelua, jos ei siellä ole yhtään suomalaista asiakasta, eikä tule olemaankaan aika useassa paikassa. Tämä on varmasti kohta, jos tämä lakialoite jollakin tavalla etenee, jota kannattaa miettiä, onko tämä kohtuullinen ja järkevä.

Ymmärrän, että jotkut täällä pääkaupunkiseudullakin ovat vähän kiusaantuneita, kun menet ravintolaan etkä saa äidinkielellä palvelua, mutta tämä kokonaisuus ja myös tämä Ahvenanmaa-näkökulma kannattaa ottaa huomioon. Ymmärrän, että siellä ruotsin kieli on valtakieli ja vallitseva kieli, eikä se välttämättä aina tarkoita, että suomella saisit palvelua, mutta kyllä me kuitenkin pärjäämme. Tärkeämpi tämä on kaikessa muussa, ja tässä aloitteessa on paljon hyvää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aittakumpu.

19.25 Pekka Aittakumpu ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos kaikille aloitteen allekirjoittajille nyt tästä tosi hyvästä keskustelusta — todella hyviä näkökulmia.

Tämän aloitteen henki palveluntarjoajan näkökulmasta: ei tietenkään semmoisessa tapauksessa, jossa sitä suomenkielistä palvelua ei tarvitse, vaan tarvittaessa. On tosiaan tuolla Koillismaallakin, mikä on myöskin itselleni hyvin tuttua seutua, tämäntyyppistä palvelua, jossa käytännössä kaikki asiakkaat ovat ulkomailta. Se englanninkielinen palvelu heille riittää, eikä siellä kukaan suomenkielistä palvelua tarvitsekaan eikä sitä vaadikaan. Mutta ilman muuta tämä pitää ottaa tässä asiassa huomioon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2025 vp

Suomen kielen ja ylipäättäänkin kielen merkitystä varmastikin hyvin kuvanee se, kun tänään aloitimme lakivaliokunnassa keskustelun ja kuulemiset lakialoitteesta, jonka mukaan ”äiti”- ja ”isä”-termit on säilytettävä lainsäädännössä. Kielihän ei ole vain pelkkää puhetta tai kirjoitusta ja viestimistä, vaan sen avulla ja sen kautta me myöskin luomme todellisuutta. Siksi ei ole ollenkaan yhdentekevää, millaisia sanoja käytämme, miten puhumme, miten viestimme, millaisen painoarvon annamme äidinkielellemme.

Nyt on aika puolustaa suomen kieltä. Ajattelen, että me kaikki voimme itse näyttää siinä esimerkkiä. Aleksis Kiven Seitsemän veljestä on kaiken muun ohella romaani myöskin lukemisesta ja suomen kielestä. Seitsemän veljeksien Tuomaksen sanoin päätän tämän keskustelun omalta osaltani: ”Nyt aapiskirja kouraan ja sanaa päähän vaikka halkonuijalla.” [Naurua]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen.

19.26 **Sara Seppänen ps:** Kiitoksia! Haluan vielä muutaman sanan sanoa yliopistojen tutkintojen kielestä, kun tällä hetkellä tilanne on jo se, että yliopistoissa noin puolet maisteriohjelmista alkaa olla englanninkielisiä. Tämä siirtymä englanninkielisiin tutkintoihin on tapahtunut aika lailla sillä lailla ilman yhteiskunnallista keskustelua. Eli ei suomalaisilta ole kysytty, halutaanko, että yliopistoissa puolet tutkinnoista on englanninkielisiä. Eli tämä on vain tapahtunut ikään kuin ilman sitä, että olisimme ottaneet kantaa aiheeseen.

Kuitenkin tämä koulutus, mitä yliopistoissa ja korkeakouluissa järjestetään, on julkisrahoitteista eli suomalaisten veronmaksajien maksamaa rahaa. Jos me ajatellaan globaalisti tätä tilannetta, niin kyllä englanninkielistä korkeakoulutusta maailmalta löytyy mutta ei suomenkielistä. Sen vuoksi olisi tärkeää, että me käytäisiin tämä keskustelu laajemmin.

Helsingin yliopiston professori Janne Saarikivi onkin nostanut tämän kielikeskustelun julkisuuteen edustaja Aittakummun ja meidän perussuomalaisten edustajan, Keskisarjan, ohella. Tämä on sellainen asia, mistä toivoisin, että myös tässä salissa keskusteltaisiin enemmän. Olen tosi iloinen, että edustaja Aittakumpu teki tämän lakialoitteen ja pääsimme keskustelemaan tästä aiheesta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan.